

Міністерство освіти і науки України
Національний технічний університет
«Дніпровська політехніка»

Кафедра державного управління і місцевого самоврядування

«ЗАТВЕРДЖЕНО»
завідувач кафедри

Чикаренко І.А.
«31» серпня 2022 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Європейська інтеграція: етапи, досягнення та результати»

Галузь знань	28 Публічне управління та адміністрування
Спеціальність	281 Публічне управління та адміністрування
Рівень вищої освіти	другий (магістерський)
Статус	вибіркова, фахова
Загальний обсяг	4 кредити ECTS (120 годин)
Форма підсумкового контролю	диференційований залік
Термін викладання	4-та чверть
Мова викладання	українська

Викладач: д.держ.упр., проф. Прокопенко Л.Л.

Пролонговано: на 2023/2024 н.р. (Чикаренко І.А.) «31» серпня 2023 р.
(підпис, ПІБ, дата)

на 20__/20__ н.р. (_____) «__» _____ 20__ р.
(підпис, ПІБ, дата)

Дніпро
НТУ «ДП»
2022

Робоча програма навчальної дисципліни «Європейська інтеграція: етапи, досягнення та результати» для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності 281 Публічне управління та адміністрування / Нац. техн. ун-т. «Дніпровська політехніка», каф. державного управління і місцевого самоврядування. Дніпро : НТУ «ДП», 2022. 16 с.

Розробник:

– Прокопенко Леонід Львович, професор, доктор наук з державного управління, професор кафедри державного управління і місцевого самоврядування.

Робоча програма регламентує:

- мету дисципліни;
- дисциплінарні результати навчання, сформовані на основі трансформації очікуваних результатів навчання освітньої програми;
- базові дисципліни;
- обсяг і розподіл за формами організації освітнього процесу та видами навчальних занять;
- програму дисципліни (тематичний план за видами навчальних занять);
- алгоритм оцінювання рівня досягнення дисциплінарних результатів навчання (шкали, засоби, процедури та критерії оцінювання);
- інструменти, обладнання та програмне забезпечення;
- рекомендовані джерела інформації.

Робоча програма призначена для реалізації компетентнісного підходу під час планування освітнього процесу, викладання дисципліни, підготовки здобувачів вищої освіти до контрольних заходів, контролю провадження освітньої діяльності, внутрішнього та зовнішнього контролю забезпечення якості вищої освіти, акредитації освітніх програм у межах спеціальності.

Погоджено рішенням науково-методичної комісії спеціальності

281 «Публічне управління та адміністрування» (протокол № 5 від 28 серпня 2022 р.).

ЗМІСТ

1 МЕТА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ..	Ошибка! Закладка не определена.
2 ОЧІКУВАНІ ДИСЦИПЛІНАРНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ.....	Ошибка! Закладка не определена.
3 БАЗОВІ ДИСЦИПЛІНИ	4
4 ОБСЯГ І РОЗПОДІЛ ЗА ФОРМАМИ ОРГАНІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ ТА ВИДАМИ НАВЧАЛЬНИХ ЗАНЯТЬ	Ошибка! Закладка не определена.
5 ПРОГРАМА ДИСЦИПЛІНИ ЗА ВИДАМИ НАВЧАЛЬНИХ ЗАНЯТЬ	Ошибка! Закладка не определена.
5.1 Тематичний план та розподіл обсягу часу за видами навчальних занять	5
5.2 Індивідуальне завдання	7
6 ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ	8
6.1 Шкали	8
6.2 Засоби та процедури	9
6.3 Критерії	10
7 ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ	12
8 РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ.....	13

1 МЕТА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Мета дисципліни «Європейська інтеграція: етапи, досягнення та результати» – формування цілісної системи знань щодо ключових питань історії європейської інтеграції та комплексу умінь щодо передбачення наслідків політичних рішень у сфері інтеграції.

2 ОЧІКУВАНІ ДИСЦИПЛІНАРНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Шифр ДРН	Дисциплінарні результати навчання (ДРН)
	Зміст
ДРН – 01	Продемонструвати <i>знання</i> базової термінології європейської інтеграції; ключових питань історії та теорії європейської інтеграції, орієнтовані на формування вміння передбачати наслідки політичних рішень у сфері інтеграції, зокрема: витоків сучасної європейської цивілізації; еволюції ідеї європейської єдності, етапів європейської інтеграції; ролі ЄС як глобального актора; сутності та змісту європейського врядування
ДРН – 02	Продемонструвати <i>розуміння</i> логіки історичного розвитку інтеграційних процесів в Європі; причин і напрямку еволюції європейської інтеграції; складових політичного аналізу з урахуванням інтересів всіх зацікавлених сторін; системного бачення проблем структури та змісту внутрішньої та зовнішньої політики, політики безпеки та правової політики ЄС, а також місця України в системі безпеки Європи
ДРН – 03	Продемонструвати <i>здатність</i> аналізувати інтеграційні процеси у Європі та Європейському Союзі та робити висновки щодо їх впливу на геополітичне становище України, визначати місце України в сучасних європейських процесах, робити прогнози щодо оптимального вибору євроінтеграційних кроків України на коротко-, середньо- і довгострокову перспективу, аналізувати політику європейської інтеграції та пропонувати напрями її вдосконалення
ДРН – 04	Продемонструвати <i>вміння</i> розробляти обґрунтовані управлінські рішення з урахуванням питань європейської та євроатлантичної інтеграції, враховувати цілі, наявні законодавчі, часові та ресурсні обмеження, оцінювати політичні, соціальні, економічні та інші наслідки варіантів рішень
ДРН – 05	Продемонструвати <i>вміння</i> орієнтуватися в основних сучасних тенденціях розвитку європейських інтеграційних процесів, робити розрахунки стосовно впливу інтеграційних тенденцій на подальший розвиток європейської інтеграції, виробляти і впроваджувати європейську політику України у відповідності до внутрішніх соціо-політичних викликів та викликів в Європі

3 БАЗОВІ ДИСЦИПЛІНИ

Міждисциплінарні зв'язки: вивчення курсу ґрунтуються на знаннях, отриманих з вивчених дисциплін за попереднім рівнем вищої освіти.

4 ОБСЯГ І РОЗПОДІЛ ЗА ФОРМАМИ ОРГАНІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ ТА ВИДАМИ НАВЧАЛЬНИХ ЗАНЯТЬ

Вид навчальних занять	Обсяг, години	Розподіл за формами навчання, години			
		Денна / Вечірня		Заочна	
		аудиторні заняття	самостійна робота	аудиторні заняття	самостійна робота
лекційні	60	20	40	4	56
практичні	60	40	20	6	54
лабораторні	-	-	-	-	-
семінари	-	-	-	-	-
РАЗОМ	120	60	60	10	110

5 ПРОГРАМА ДИСЦИПЛІНИ ЗА ВИДАМИ НАВЧАЛЬНИХ ЗАНЯТЬ

5.1 Тематичний план та розподіл обсягу часу за видами навчальних занять

Шифри ДРН	Види та тематика навчальних занять	Обсяг складових, години
	ЛЕКЦІЇ	60
	Модуль 1. Історичний розвиток і підвалини європейської інтеграції	
ДРН – 01	Тема 1. Європейський інтеграційний процес: еволюція європейської ідеї	10
	1.1. Витоки європейської цивілізації. Роль християнства у формуванні європейської цивілізації	
	1.2. Причини зародження ідеї єдиної Європи. Проекти об'єднання Європи на імперських засадах.	
	1.3. Розвиток ідеї єдиної Європи в XIII – на початку XX ст.	
	1.4. Відродження ідеї європейської єдності в 20-30-х рр. XX ст.	
ДРН – 01 ДРН – 02	Тема 2. Європейський інтеграційний процес: теоретичне осмислення	4
	2.1. Етапи розвитку інтеграційної теорії	
	2.2. Основні теорії європейського інтеграційного процесу: федералізм, функціоналізм, інтерговернменталізм, теорія комунікацій	
	2.3. Сучасні теорії європейської інтеграції	
ДРН – 01 ДРН – 02 ДРН – 03	Тема 3. Європейський інтеграційний процес: основні етапи розвитку	16
	3.1. Активізація європейського федералізму після Другої світової війни. Передумови й початок європейської інтеграції (1945–1957 рр.).	
	3.2. Суперечливий процес європейської інтеграції та пошук шляхів її поглиблення в 1957–1985 рр.	
	3.3. Активізація європейських інтеграційних процесів у другій половині 80-х – на початку 90-х рр. Єдиний Європейський акт.	

	Формування нової європейської архітектури. Маастрихтський договір (1992 р.) та утворення Європейського Союзу.	
	3.4. Амстердамський (1997 р.) та Ніццький (2000 р.) договори, Конвент. Конституція ЄС. Лісабонський договір.	
	3.5. Європейський Союз на початку XXI ст.	
	Модуль 2. Європейський Союз в умовах глобалізації	
ДРН – 01 ДРН – 02 ДРН – 03	Тема 4. ЄС як глобальний актор	8
	4.1. Сучасна постбіполярна система міжнародних відносин	
	4.2. Міжнародна правосуб'єктність ЄС та його місце в системі міжнародних відносин	
	4.3. Особливості прийняття рішень і розроблення політики у сфері зовнішньої діяльності ЄС	
ДРН – 01 ДРН – 02 ДРН – 03	Тема 5. Інституційна та правова система ЄС	10
	5.1. Історичні віхи формування інституційної системи ЄС	
	5.2. Інституційна система ЄС за Лісабонським договором	
	5.3. Система права ЄС, його загальні засади та джерела.	
	5.4. Первинне та похідне законодавство ЄС. <i>Acquis communautaire</i>	
ДРН – 01 ДРН – 02 ДРН – 03 ДРН – 04 ДРН – 05	Тема 6. Спільні політики ЄС	12
	6.1. Політичний процес та вироблення політики в ЄС	
	6.2. Горизонтальні політики ЄС	
	6.3. Секторальні політики ЄС	
	ПРАКТИЧНІ ЗАНЯТТЯ	60
ДРН – 01	1. Європейський інтеграційний процес: еволюція європейської ідеї	10
ДРН – 01 ДРН – 02	2. Європейський інтеграційний процес: основні етапи розвитку	20
ДРН – 01 ДРН – 02 ДРН – 03 ДРН – 04 ДРН – 05	3. Інституційна та правова система ЄС	16
ДРН – 01 ДРН – 02 ДРН – 03 ДРН – 04 ДРН – 05	4. Спільні політики ЄС	14
	РАЗОМ	120

5.2 Індивідуальне завдання

Індивідуальне завдання полягає у розробленні та захисті здобувачами вищої освіти *есе* за обраною темою. Вітається робота в команді (5-7 осіб).

Форма проведення: розроблення, презентація та захист (відповіді на запитання, дискусія) індивідуального завдання перед аудиторією (бажано використовувати MS PowerPoint).

Зміст індивідуального завдання:

До індивідуального завдання висуваються певні вимоги. По-перше, воно має характеризуватися чіткою структурою згідно з визначеним планом. По-друге,

завдання повинно логічно висвітлювати питання, яке розглядається. По-третє, воно повинно мати узагальнюючий характер оцінок подій, явищ. По-четверте, характеризуватися чіткою аргументацією висновків з усіх поставлених питань.

1. Феномен глобалізації та європеїзації.
2. Поняття глобалізації.
3. Виклики глобалізації та готовність України до відповіді на них.
4. Поняття європеїзації та місце європейської інтеграції в сучасних міжнародних відносинах.
5. Україна в сучасних процесах глобалізації та європеїзації.
6. Внесок Давньої Греції та Давнього Риму у розвиток європейської цивілізації.
7. Формування та трансформація європейської ідеї.
8. Основні принципи європейської інтеграції.
9. Спільні цінності як основа та одна з передумов європейської інтеграції.
10. Цивілізаційні особливості Західної Європи, що пояснюють можливість інтеграції. Сутність та види інтеграції.
11. Роль і значення держави-нації у формуванні теоретичних підвалин європейського інтеграційного процесу.
12. Позиція Франції, ФРН та країн Бенілюксу щодо реалізації інтеграційного проекту наприкінці 40-х – початку 50-х рр. XX ст.
13. Позиція Великої Британії щодо входження до європейських співтовариств у 50-х – 60-х рр. XX ст.
14. Позиція Ш. де Голля щодо інтеграційного процесу.
15. Правове і інституційне становлення європейської інтеграції в 50-х – 60-х рр. XX ст.
16. Особливості розвитку європейської інтеграції в 70-х – середині 80-х рр. XX ст.
17. Виникнення Європейського Союзу.
18. «П'яте і шосте розширення» ЄС і Україна.
19. Зародження та розвиток федералістських теорій європейської інтеграції.
20. Основні підходи, принципи та положення функціоналістської концепції європейської інтеграції.
21. Інтеграція з точки зору теорії комунікації.
22. Неофункціоналістські теорії європейської інтеграції.
23. Інтерговернменталістські теорії європейської інтеграції.
24. Теорія багаторівневого врядування.
25. Теорія нового інституціоналізму.
26. Теорія мереж політики.
27. ЄС на початку XXI століття.
28. Місце України в майбутньому ЄС.
29. «Міжурядова модель» правової системи ЄС.
30. Лісабонський договір та його значення для розвитку правової системи ЄС.
31. Організоване громадянське суспільство в Європейському Союзі та його роль у виробленні рішень, здійсненні політики інтеграції.

32. Європа як рушійна сила розвитку загальносвітових процесів.
33. Основні тенденції соціально-економічного розвитку сучасного ЄС.
34. Європейська соціальна модель.

6 ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Сертифікація досягнень здобувачів вищої освіти здійснюється за допомогою прозорих процедур, що ґрунтуються на об'єктивних критеріях відповідно до Положення університету «Про оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти».

Досягнутий рівень компетентностей відносно очікуваних, що ідентифікований під час контрольних заходів, відображає реальний результат навчання здобувача вищої освіти за дисципліною.

6.1 Шкали

Оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти НТУ «ДП» здійснюється за рейтинговою (100-бальною) та інституційною шкалами. Остання необхідна (за офіційною відсутністю національної шкали) для конвертації (переведення) оцінок мобільних студентів.

Шкали оцінювання навчальних досягнень студентів НТУ «ДП»

Рейтингова	Інституційна
90...100	відмінно / Excellent
74...89	добре / Good
60...73	задовільно / Satisfactory
0...59	незадовільно / Fail

Кредити навчальної дисципліни зараховуються, якщо здобувач вищої освіти отримав підсумкову оцінку не менше 60-ти балів. Нижча оцінка вважається академічною заборгованістю, що підлягає ліквідації відповідно до Положення про організацію освітнього процесу НТУ «ДП».

6.2 Засоби та процедури

Зміст засобів діагностики спрямовано на контроль рівня сформованості знань, умінь, комунікації, автономності та відповідальності здобувача вищої освіти за вимогами НРК до 7-го кваліфікаційного рівня (для другого (магістерського) рівня вищої освіти) під час демонстрації регламентованих робочою програмою результатів навчання.

Здобувач вищої освіти на контрольних заходах має виконувати завдання, орієнтовані виключно на демонстрацію дисциплінарних результатів навчання (розділ 2).

Засоби діагностики, що надаються здобувачам вищої освіти на контрольних заходах у вигляді завдань для поточного та підсумкового контролю, формуються шляхом конкретизації вихідних даних та способу демонстрації дисциплінарних результатів навчання.

Засоби діагностики (контрольні завдання) для поточного та підсумкового контролю дисципліни затверджуються кафедрою.

Види засобів діагностики та процедур оцінювання для поточного та підсумкового контролю дисципліни подано нижче.

Засоби діагностики та процедури оцінювання

ПОТОЧНИЙ КОНТРОЛЬ			ПІДСУМКОВИЙ КОНТРОЛЬ	
навчальне заняття	засоби діагностики	процедури	засоби діагностики	процедури
лекції	контрольні завдання за кожною темою	виконання завдання під час лекцій	комплексна контрольна робота (ККР)	визначення середньозваженого результату поточних контролів;
практичні	індивідуальне завдання	виконання завдань під час самостійної роботи		виконання ККР під час заліку за бажанням здобувача вищої освіти

Під час поточного контролю лекційні заняття оцінюються шляхом визначення якості виконання контрольних конкретизованих завдань. Практичні заняття оцінюються якістю виконання контрольного або індивідуального завдання.

Якщо зміст певного виду занять підпорядковано декільком складовим, то інтегральне значення оцінки може визначатися з урахуванням вагових коефіцієнтів, що встановлюються викладачем.

За наявності рівня результатів поточних контролів з усіх видів навчальних занять не менше 60 балів, підсумковий контроль здійснюється без участі здобувача вищої освіти шляхом визначення середньозваженого значення поточних оцінок.

Незалежно від результатів поточного контролю кожен здобувач вищої освіти під час заліку має право виконувати ККР, яка містить завдання, що охоплюють ключові дисциплінарні результати навчання.

Кількість конкретизованих завдань ККР повинна відповідати відведеному часу на виконання. Кількість варіантів ККР має забезпечити індивідуалізацію завдання.

Значення оцінки за виконання ККР визначається середньою оцінкою складових (конкретизованих завдань) і є остаточним.

Інтегральне значення оцінки виконання ККР може визначатися з урахуванням вагових коефіцієнтів, що встановлюється кафедрою для кожної складової опису кваліфікаційного рівня НРК.

6.3 Критерії

Реальні результати навчання здобувача вищої освіти ідентифікуються та вимірюються відносно очікуваних під час контрольних заходів за допомогою

критеріїв, що описують дії студента для демонстрації досягнення результатів навчання.

Для оцінювання виконання контрольних завдань під час поточного контролю лекційних і практичних занять в якості критерію використовується коефіцієнт засвоєння, що автоматично адаптує показник оцінки до рейтингової шкали:

$$O_i = 100 a/m,$$

де a – число правильних відповідей або виконаних суттєвих операцій відповідно до еталону рішення; m – загальна кількість запитань або суттєвих операцій еталону.

Індивідуальні завдання та комплексні контрольні роботи оцінюються експертно за допомогою критеріїв, що характеризують співвідношення вимог до рівня компетентностей і показників оцінки за рейтинговою шкалою.

Зміст критеріїв спирається на компетентнісні характеристики, визначені НРК для освітньо-наукового рівня вищої освіти (подано нижче).

Загальні критерії досягнення результатів навчання для 7-го кваліфікаційного рівня за НРК (магістр)

Опис кваліфікаційного рівня	Вимоги до знань, умінь/навичок, комунікації, відповідальності і автономії	Показник оцінки
Знання		
– спеціалізовані концептуальні знання, що включають сучасні наукові здобутки у сфері професійної діяльності або галузі знань і є основою для оригінального мислення та проведення досліджень, критичне осмислення проблем у галузі та на межі галузей знань	Відповідь відмінна – правильна, обґрунтована, осмислена. Характеризує наявність: – спеціалізованих концептуальних знань на рівні новітніх досягнень; – критичне осмислення проблем у навчанні та/або професійній діяльності та на межі предметних галузей	95-100
	Відповідь містить не грубі помилки або описки	90-94
	Відповідь правильна, але має певні неточності	85-89
	Відповідь правильна, але має певні неточності й недостатньо обґрунтована	80-84
	Відповідь правильна, але має певні неточності, недостатньо обґрунтована та осмислена	74-79
	Відповідь фрагментарна	70-73
	Відповідь демонструє нечіткі уявлення студента про об'єкт вивчення	65-69
	Рівень знань мінімально задовільний	60-64
Рівень знань незадовільний	<60	
Уміння/навички		
– спеціалізовані уміння/навички розв'язання проблем, необхідні для проведення досліджень та/або провадження	Відповідь характеризує уміння: – виявляти проблеми; – формулювати гіпотези; – розв'язувати проблеми; – оновлювати знання; – інтегрувати знання; – провадити інноваційну діяльність;	95-100

Опис кваліфікаційного рівня	Вимоги до знань, умінь/навичок, комунікації, відповідальності і автономії	Показник оцінки
інноваційної діяльності з метою розвитку нових знань та процедур; – здатність інтегрувати знання та розв'язувати складні задачі у широких або мультидисциплінарних контекстах; – здатність розв'язувати проблеми у нових або незнайомих середовищах за наявності неповної або обмеженої інформації з урахуванням аспектів соціальної та етичної відповідальності	– провадити наукову діяльність	
	Відповідь характеризує уміння/навички застосовувати знання в практичній діяльності з не грубими помилками	90-94
	Відповідь характеризує уміння/навички застосовувати знання в практичній діяльності, але має певні неточності при реалізації однієї вимоги	85-89
	Відповідь характеризує уміння/навички застосовувати знання в практичній діяльності, але має певні неточності при реалізації двох вимог	80-84
	Відповідь характеризує уміння/навички застосовувати знання в практичній діяльності, але має певні неточності при реалізації трьох вимог	74-79
	Відповідь характеризує уміння/навички застосовувати знання в практичній діяльності, але має певні неточності при реалізації чотирьох вимог	70-73
	Відповідь характеризує уміння/навички застосовувати знання в практичній діяльності при виконанні завдань за зразком	65-69
	Відповідь характеризує уміння/навички застосовувати знання при виконанні завдань за зразком, але з неточностями	60-64
Рівень умінь/навичок незадовільний	<60	
Комунікація		
– зрозуміле і недвозначне донесення власних знань, висновків та аргументації до фахівців і нефахівців, зокрема до осіб, які навчаються	Зрозумілість відповіді (доповіді). <i>Мова:</i> правильна; чиста; ясна; точна; логічна; виразна; лаконічна. <i>Комунікаційна стратегія:</i> – послідовний і несуперечливий розвиток думки; – наявність логічних власних суджень; – доречна аргументації та її відповідність відстоюваним положенням; – правильна структура відповіді (доповіді); – правильність відповідей на запитання; – доречна техніка відповідей на запитання; – здатність робити висновки та формулювати пропозиції; – використання іноземних мов у професійній діяльності	95-100
	Достатня зрозумілість відповіді (доповіді) та доречна комунікаційна стратегія з незначними хибами	90-94
	Добра зрозумілість відповіді (доповіді) та доречна комунікаційна стратегія (сумарно не реалізовано три вимоги)	85-89
	Добра зрозумілість відповіді (доповіді) та доречна комунікаційна стратегія (сумарно не реалізовано чотири вимоги)	80-84
	Добра зрозумілість відповіді (доповіді) та доречна комунікаційна стратегія (сумарно не реалізовано п'ять вимог)	74-79

Опис кваліфікаційного рівня	Вимоги до знань, умінь/навичок, комунікації, відповідальності і автономії	Показник оцінки
	Задовільна зрозумілість відповіді (доповіді) та доречна комунікаційна стратегія (сумарно не реалізовано сім вимог)	70-73
	Задовільна зрозумілість відповіді (доповіді) та комунікаційна стратегія з хибами (сумарно не реалізовано дев'ять вимог)	65-69
	Задовільна зрозумілість відповіді (доповіді) та комунікаційна стратегія з хибами (сумарно не реалізовано 10 вимог)	60-64
	Рівень комунікації незадовільний	<60
<i>Відповідальність і автономія</i>		
<p>– управління робочими або навчальними процесами, які є складними, непередбачуваними та потребують нових стратегічних підходів;</p> <p>□ відповідальність за внесок до професійних знань і практики та/або оцінювання результатів діяльності команд та колективів;</p> <p>□ здатність продовжувати навчання з високим ступенем автономії</p>	<p>Відмінне володіння компетенціями:</p> <ul style="list-style-type: none"> – використання принципів та методів організації діяльності команди; – ефективний розподіл повноважень в структурі команди; – підтримка врівноважених стосунків з членами команди (відповідальність за взаємовідносини); – стресовитривалість; – саморегуляція; – трудова активність в екстремальних ситуаціях; – високий рівень особистого ставлення до справи; – володіння всіма видами навчальної діяльності; – належний рівень фундаментальних знань; – належний рівень сформованості загальнонавчальних умінь і навичок 	95-100
	Упевнене володіння компетенціями відповідальності і автономії з незначними хибами	90-94
	Добре володіння компетенціями відповідальності і автономії (не реалізовано дві вимоги)	85-89
	Добре володіння компетенціями відповідальності і автономії (не реалізовано три вимоги)	80-84
	Добре володіння компетенціями відповідальності і автономії (не реалізовано чотири вимоги)	74-79
	Задовільне володіння компетенціями відповідальності і автономії (не реалізовано п'ять вимог)	70-73
	Задовільне володіння компетенціями відповідальності і автономії (не реалізовано шість вимог)	65-69
	Задовільне володіння компетенціями відповідальності і автономії (рівень фрагментарний)	60-64
	Рівень відповідальності і автономії незадовільний	<60

7 ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

1. Технічні засоби навчання (комп'ютерне та мультимедійне обладнання).
2. Дистанційна платформа Moodle.
3. MS Office (застосунок Teams).

8 РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основні

1. Прокопенко Л.Л. *Вступ до європейської інтеграції*: навч. посіб. Київ: Міленіум, 2009.
2. Прокопенко Л. Л. *Інституційна система ЄС*: навч. посіб. / Л.Л. Прокопенко, О.М. Рудік, Н. М. Рудік. Дніпро: ДРІДУ НАДУ, 2018.
3. Методичні рекомендації до вивчення дисципліни «Європейська інтеграція: етапи, досягнення та результати» / уклад.: Л.Л. Прокопенко, Н.М. Рудік. Дніпро : ДРІДУ НАДУ, 2019.

Нормативні документи

1. Консолідовані версії Договору про Європейський Союз та Договору про функціонування Європейського Союзу. Режим доступу: <http://www.eurodocs.sdla.gov.ua>

Додаткові

1. *Актуальні проблеми європейської та євроатлантичної інтеграції України*: матеріали XIX наук.-практ. конф. 16 червня 2022 р., м. Дніпро / за заг. ред. Л. Л. Прокопенка. Дніпро: НТУ ДП, 2022.
2. *Актуальні проблеми європейської та євроатлантичної інтеграції України*: матеріали 18-ї регіон. наук.-практ. конф. 13 трав. 2021 р., м. Дніпро / за заг. ред. Л.Л. Прокопенка. Дніпро: ДРІДУ НАДУ, 2021.
3. *Актуальні проблеми європейської та євроатлантичної інтеграції України*: матеріали 17-ї регіон. наук.-практ. конф. 14 трав. 2020 р., м. Дніпро / за заг. ред. Л.Л. Прокопенка. Дніпро: ДРІДУ НАДУ, 2020.
4. *Актуальні проблеми європейської та євроатлантичної інтеграції України*: матеріали 16-ї регіон. наук.-практ. конф. 16 трав. 2019 р., м. Дніпро / за заг. ред. Л.Л. Прокопенка. Дніпро: ДРІДУ НАДУ, 2019.
5. *Актуальні проблеми європейської та євроатлантичної інтеграції України*: матеріали 15-ї регіон. наук.-практ. конф. 17 трав. 2018 р., м. Дніпро / за заг. ред. Л.Л. Прокопенка. Дніпро: ДРІДУ НАДУ, 2018.
6. *Актуальні проблеми європейської та євроатлантичної інтеграції України*: матеріали 14-ї регіон. наук.-практ. конф. 18 трав. 2017 р., м. Дніпро / за заг. ред. Л.Л. Прокопенка. Дніпро: ДРІДУ НАДУ, 2017.
7. Баймуратов М.О. *Модифікації державного суверенітету в умовах європейської інтеграції в контексті взаємовідносин ЄС з державами-членами*: монографія / М.О. Баймуратов, Ю.С. Хоббі. Суми: Університетська книга, 2013.
8. Баркалова І.М. *Теоретичні моделі розвитку європейської інтеграції у 40 – 70-х роках ХХ ст.* / І.М. Баркалова. Режим доступу: <http://dspace.nbuv.gov.ua/bitstream/handle/123456789/86883/02-Barkalova.pdf?sequence=1>.
9. Буряк П.Ю. *Європейська інтеграція і глобальні проблеми сучасності*: навч. посіб. / П.Ю. Буряк, О.Г. Гупало. Київ: Хай-Тек Прес, 2007.

10. Волес В. *Творення політики в Європейському Союзі* / В. Волес, Г. Волес. Київ: Вид-во Соломії Павличко «Основи», 2004.
11. Гнатюк М. М. *Потенціал політичної суб'єктності Європейського Союзу в сучасній системі міжнародних відносин* / М. М. Гнатюк. Житомир : Рута, 2013.
12. Гнидюк Н.А. *Розширення ЄС та досвід реформ країн Центрально-Східної Європи у контексті приєднання до ЄС*: навч. посіб. / Н.А. Гнидюк, С.В. Федонюк / за заг. ред. М. Бойцуна, І. Грицяка, Я. Мудрого, О. Рудіка, Л. Прокопенка, В. Стрельцова. Київ: Міленіум, 2009.
13. Гоці С. *Урядування в об'єднаній Європі*. К.: Вид-во «К.І.С.», 2003.
14. Грицяк І.А. *Правова та інституційна основи Європейського Союзу*: підручник / І.А. Грицяк, В.В. Говоруха, В.Ю. Стрельцов / за заг. ред. М. Бойцуна, І. Грицяка, Я. Мудрого, О. Рудіка, Л. Прокопенка, В. Стрельцова. Харків: Вид-во ХарРІ НАДУ «Магістр», 2009.
15. Грубінко А.В. *Європейський Союз після Brexit: продовження історії*: моногр. / А.В. Грубінко, А.Ю. Мартинов. Тернопіль: Осадца Ю.В., 2021.
16. Дайнен Д. *Дедалі міцніший союз: курс європейської інтеграції*. Київ: К.І.С., 2006.
17. Дзяд О.В. *Спільні політики Європейського Союзу та їх значення для України*: навч. посіб. / О.В. Дзяд, О.М. Рудік. Київ: Міленіум, 2009.
18. *Європейська інтеграція*: навч. посіб. / за ред. М. І. Макаренка, Л. І. Хомутенко. Київ: «Центр учбової літератури», 2014.
19. *Європейська інтеграція та розвиток теорії державного управління* : наук. розробка / авт. кол. : О. М. Руденко, В. Д. Бондаренко, І. В. Валентюк та ін. Київ: НАДУ, 2012.
20. *Європейський Союз у ХХІ столітті: функціонування і розвиток*. Львів: ЛРІДУ НАДУ, 2016.
21. *Енциклопедія державного управління* : у 8 т. / Нац. акад. держ. упр. При Президентові України ; наук.-ред. колегія : Ю.В. Ковбасюк (голова) та ін. Київ: НАДУ, 2011. Т. 7: Глобалізація та європейська інтеграція / наук.-ред. колегія : І.А. Грицяк (співголова), Ю.П. Сурмін (співголова) та ін.
22. *Інтеграційні процеси в Європі: від Європейського Співтовариства до Європейського Союзу. Міжнародні відносини та зовнішня політика 1980 – 2000 рр.* Київ: Либідь, 2001.
23. Ковальова О. *Стратегія євроінтеграції: як реалізувати європейський вибір України*. Київ: Ін-т держави і права ім. В.М. Корецького НАН України, 2003.
24. Копійка В.В. *Європейський Союз. Історія і засади функціонування*: навч. посіб. / В.В. Копійка, Т.І. Шинкаренко. Київ: Знання, 2009.
25. Краєвська О. *Горизонтальні політики ЄС у системі спільних політик ЄС* *Вісник Львівського університету*. Серія міжнародні відносини. 2017. Випуск 42. С. 75–83.
26. Кривцова В.М. *Теорії та стратегії європейської інтеграції*: навч. посіб. / за заг.ред. М. Бойцуна, Я. Мудрого, О. Рудіка. Київ: Міленіум, 2009.
27. Лукач Н.М. *Європейська політика згуртування в ХХІ ст.: орієнтири та досвід для України*. *Науковий журнал «ПОЛІТИКУС»*. Вип. 5. 2021. С. 107–113.

28. Мудрий Я. *Словник-довідник термінів з європейської інтеграції* / за заг.ред. М. Бойцуна, І. Грицяка, Я. Мудрого, Л. Прокопенка, О. Рудіка, В. Стрельцова. Київ: Міленіум, 2009.
29. Тоді Ф. *Нарис історії Європейського Союзу*. Київ: К. І. С., 2002.
30. *Цінності об'єднаної Європи*. Київ: ГО «Лабораторія законодавчих ініціатив», 2013.
31. Хікс С. *Політична система Європейського Союзу*: пер. з англ. Харків: Магістр, 2008.
32. *International Relations and the European Union* // ed. by C. Hill, M. Smith. Oxford, 2005.
33. *Debates on European Integration. A Reader* // ed. by M. Eilstrup-Sangiovanni. New York, 2006.
34. Heater D. *The idea of European unity*. Leicester and London: Leicester University Press, 1992.
35. *Environmental Policy in the European Union. Actors, institutions and processes* // ed. by A. Jordan. London, 2005.
36. *Experiment Europa. Ein Kontinent macht Geschichte*. Stuttgart/Munchen: Deutsche Verlags-Anstalt, 2003.
37. Łastawski K. *Od idei do integracji europejskiej. Od najdawniejszych idei do Unii 25 państw*. Warszawa : Wydawnictwo Wyższej Szkoły Pedagogicznej TWP, 2004.
38. *The International Relations of the European Union* // ed. by S. Marsh, H. Makenstein. England. 2005.

Інформаційні ресурси

1. Офіційний сайт Представництва Європейського Союзу в Україні. Режим доступу: http://eeas.europa.eu/delegations/ukraine/index_uk.htm
2. Верховна Рада України: офіційний веб-портал. Режим доступу: <http://rada.gov.ua/>
3. Глосарій термінів Європейського Союзу. Режим доступу: <http://europa.dovidka.com.ua/#123>
4. Європейська інтеграція // Урядовий портал]. – Режим доступу: http://www.kmu.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=246396130&cat_id=223223535
5. Президент України: офіційне Інтернет-представництво. Режим доступу: <http://www.president.gov.ua/>
6. EU institutions and bodies. Access mode: http://europa.eu/about-eu/institutions-bodies/index_en.htm
7. EU facts and figures. Access mode: http://europa.eu/about-eu/facts-figures/index_en.htm
8. EU law. Access mode: http://europa.eu/eu-law/index_en.htm
9. Topics of the European Union. Access mode: http://europa.eu/pol/index_en.htm
10. Treaty of Lisbon. Access mode: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=OJ:C:2007:306:TOC>

Навчальне видання

**Робоча програма вибіркової навчальної дисципліни
«Європейська інтеграція: етапи, досягнення та результати»
для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти
спеціальностей 281 Публічне управління та адміністрування**

Розробник:
Прокопенко Леонід Львович

В редакції автора

Підготовлено до виходу в світ
у Національному технічному університеті
«Дніпровська політехніка».
Свідоцтво про внесення до Державного реєстру ДК № 1842
49005, м. Дніпро, просп. Д. Яворницького, 19